

Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägareförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi
Eduskunta

Lausuntopyyntö O 49/2025 vp Maatalouden ajankohtaiset asiat

Tilannekatsaus sikarutosta

Suomen Metsästäjäliitto kiittää lausuntopyynnöstä.

Metsästäjäliitto pitää hyvänä asiana rautapyynnin, valkoposkihanhen suojametsästyksen ja peltohirvien vahtimismetsästyksen sekä merellä ja meren saarilla tapahtuvan metsästyksen sallimista Ruokaviraston 11.9.2026 annetun ohjeistuksen mukaisesti.

Metsästäjäliitto pitää erityisen huolestuttavana sitä, että torjunnan johtamisessa tarvittava tilannekuvan muodostus, analyysien tekeminen, tarvittavien torjuntatoimien valitseminen ja tilannejohtaminen kentälle ovat puutteellisia. Metsästäjäliitto esittää tässä lausunnossa toimia kyseisen asian korjaamiseksi.

Metsästäjäliitto katsoo, että ASF-torjuntatoimet tulee mitoittaa niin, että torjunnan haitat ovat pienempiä kuin torjunnan hyödyt. Pyhtään tautilöydöksen jälkeen rajoitusalueita on kasvatettu mantereella jo noin 100 x 30 kilometrin kokoiseksi. Mikäli rajoitustoimien mahdollinen hyöty ASF-torjunnan kannalta katsotaan vähäiseksi tai epävarmaksi, on perusteltua lieventää tai vapauttaa rajoituksia. Oletus on, että tautitapaus ei ole yksittäinen hyppäys, joka olisi saarrettavissa ja poistettavissa, kuten Ruotsissa. Itäisen valtiorajan vuoksi ja taudin idästä levittäytymisen takia toimet taudin poistamiseksi Suomesta kestävät pitkään ja mahdollisesti uusiutuvat.

Metsästäjäliitto esittää kunnioittaen seuraavia toimia sikaruton torjuntatoimien haittojen vähentämiseksi ja sikaruton torjuntatoimien tehostamiseksi:

Villisian pyynti tulisi aloittaa täysimittaisesti viipymättä ASF tartuntavyöhykkeellä

Rajoitusalueiden metsästäjät ovat hyvin motivoituneita aloittamaan villisian metsästyksen rajoitusalueilla. Väijyntä- ja hiivintämetsästys ravintokohteilta, kuten pelloilta ja ruokinnoilta sekä passiivisten pyyntilaitteiden käyttö ovat vähän villisikojen liikkumiseen vaikuttavia pyyntitapoja.

Dronen käyttö tulee sallia villisian metsästyksessä koko maassa. Dronesta on hyötyä erityisesti etsittäessä ja metsästettäessä villisikoja kaislikoista.

Villisian metsästys tulee sallia myös suojelualueilla koko maassa, jotta suojelualueille ei pääse muodostumaan villisikojen keskittymiä.

Metsästäjäliitto katsoo, että villisikapopulaation vähentäminen on kustannustehokkain tapa torjua tautia. Taudin kantajan eli villisian liikkuvuuden vähentäminen aluetta aitaamalla tms. keinoin ei riitä. Suomen villisikakanta ei ole niin tiheä, että tauti tappaisi laajalla alalla villisiat lähes täysin, eikä niin matala, etteikö tauti leviäisi villisikakannassa hiljalleen maantieteellisesti eteenpäin, lähinnä länteen.

Ihmisiin liittyvissä taudeissa rokotekattavuus on merkittävässä roolissa taudin leviämisen estämiseksi. Koska ASF:ään ei ole hyväksyttyä rokotetta, vastaa jokainen metsästetty villisika yhtä rokotettua yksilöä. Kun kanta on riittävän harva, tauti ei etene. Siksi on tärkeää aloittaa myös tartuntavyöhykkeellä metsästys loukuin, aitauksin, vahtimalla ja hiipimällä koordinoitusti ja tehokkaasti.

Yksittäisenä asiana todettakoon kenttätoiminnan johtamisen puutetta ilmentäen, että Metsästäjäliiton jäsenet ovat huomanneet, että valtatie 7:n (moottoritie Vaalimaa-Hamina -välillä) riistasillat ovat edelleen sulkematta. Tämä antaa villisioille esteettömän kulkumahdollisuuden Vaalimaan maastosta kohti pohjoista ohi moottoritien riista-aidan. Siltoja on useita. Ne sulkemalla vaikeutettaisiin villisikojen kulkua moottoritien pohjoispuolelle. Pitävän aidan tulee olla tukeva ja ulottua osin maanpinnan alle, mutta sen ei tarvitse olla korkea. Vähintään metrin korkuinen aita estää villisian kulun, mahdollistaen monien muiden eläinlajien ja useimpien ihmisten liikkumisen.

Suden kiintiömetsästys tulee sallia vahtismetsästyksenä

Suden kiintiömetsästyksen valmistelu 1.12.2026 alkavaa pyyntiä varten on käynnissä. Susi on raadonsyöjänä yksi potentiaalinen sikaruton levittäjä ja etenkin villisikoja runsaasti liikuttava laji. Kaakkois-Suomen ja Itäisen Uudenmaan susi- ja koirasusikanta on vahva ja kasvaa voimakkaasti. Suden metsästys tulee sallia rajoitusalueella tilanteeseen soveltuvien keinoin, esimerkiksi vahtimalla.

Hirvieläinten vahtismetsästys tulee sallia myös muualla kuin pelloilla

Metsästäjäliitto kiittää peltohirvien vahtismetsästyksen sallimisesta. Liitto esittää, että rajoitusalueilla muuallakin kuin pelloilla tulee sallia hirvieläinten vahtismetsästys esimerkiksi hirvieläimille tarkoitettujen suolakivien läheisyydessä. Metsästyksessä ei siis käytettäisi koiria eivätkä metsästäjät ajaisi hirviä liikkeelle.

Valtion maksama palkkio tulee ohjata yhdistyksille, ei yksittäisille metsästäjille

Metsästysseurat yleishyödyllisinä rekisteröityinä yhdistyksinä ovat pääsääntöisesti verovapaita.

Metsästys tapahtuu yleensä yhdistysten järjestämällä metsästysoikeuden vuokramaille, ja metsästysseurat omistavat saaliin käsittelytilat kuten lahtivajat. Villisian metsästys edellyttää seurojen sisäistä saumatonta viestintää, tiedonkulkua ja metsästysjärjestelyjä. Metsästys edellyttää myös seurojen välistä yhteistyötä, kun sikojen kulkemista ja niiden sijaintia jäljitetään yli seurarajojen. Jos ja kun siat on paikallistettu, sikojen ajojahtiin tarvitaan useimmiten useiden seurojen metsästäjät, jotta passituksista saadaan riittävän tiheitä.

Metsästäjälle itselleen annettava tuntuva palkkio johtaa yksittäisten metsästäjien pyynti-innon lisääntymisen myötä lieveilmiöihin, kuten havaintojen salaamiseen, metsästäjien välisiin reviiri- ja saaliskateusriitoihin seuroissa sekä ristiriitoihin metsästysoikeuden vuokraamisessa, kun maanomistajat havaitsevat yksittäisten metsästäjien hyötyvän taloudellisesti villisian metsästyksistä heidän mailloin.

Edellä todetuista syistä johtuen Suomen Sikayrittäjät -yhdistyksen maksama palkkio on vuosien ajan ohjattu nimenomaan metsästysseuroille, ei yksittäisille metsästäjille.

Metsästäjäliiton edustaja tulee ottaa mukaan Ruokaviraston tilanneanalyysien tekoon ja ratkaisuvaihtoehtojen arviointiin

Sidosryhmät kuten Metsästäjäliitto ja MTK on otettava mukaan tekemään tilanneanalyysiä, analysoimaan ASF-tilanteen eri rajoitus- yms. menetelmien vaikutuksia sekä osallistumaan päätöksentekoon.

Erityisesti rajoituksissa tai rajoitusten poistossa sekä monissa toimenpiteissä sidosryhmillä on paikallista, alakohtaista tietoa muutosten vaikutuksista, joita muiden on vaikea arvioida.

Osallistamalla sidosryhmiä tilannekuvan muodostamiseen, vaihtoehtomenetelmien vaikutusten analysointiin ja päätöksentekoon luodaan yhtenäistä kansallista valmiutta ja motivaatiota toimien toteuttamiseen.

Ruokaviraston kenttäjohtaminen on organisoitava uudella tavalla niin, että tilanteen johdosta vastaa Ruokaviraston hallinnon alaisuudessa paikallisesti osaavat erikseen nimetyt metsästäjät, joilla on koulutus sikaruton torjuntaan, asiantuntemus vallitsevaan säännösten ja erinomainen paikallistuntemus niin paikallisorganisaatioiden kuin maastonkin osalta.

Kunnioittaen,

Suomen Metsästäjäliitto ry

Petteri Lampinen

puheenjohtaja